

Ontmoeting met Licht

Ledevaartkerk 12 maart 2017

Ds. Sara Dondorp

Eerste Schriftlezing: Exodus 24: 12-18

Tweede Schriftlezing: Matteüs 17: 1-9

Overdenking Gemeente van Jezus Christus,

Hoog in de bergen kan je soms bijzondere dingen ervaren. De overweldigende natuur om je heen, het weidse uitzicht en heel veel blauwe lucht. Je raakt erdoor onder de indruk. Alsof je je één voelt met de schepping. Of juist klein en nietig tegenover al die grootsheid. Op zo'n plek, val je samen met het werkelijke leven, hier lijken alledaagse beslommeringen te verdwijnen en voel je het contact met het hogere. Zo herinner ik me een bergwandeling in Zuid Frankrijk op een mistige dag. We zagen alleen het pad en het grasveldje waar we pauzeerden. Totdat plotseling de mist optrok en we het uitzicht konden zien. Onze kleine wereld was ineens immens groot geworden. We stonden aan de rand van een klein dal en zagen een bergtop vlak bij. En daarachter een schitterend landschap, de lucht, wolken, de zon. Wonderlijk hoe een verborgen wereld zich ineens kan openbaren. Dat is een ervaring die ik nooit zal vergeten. Wie wel eens in de bergen is geweest zal dat herkennen. Boven op de top van de berg beleef je een piekervaring. Een bijna goddelijke ervaring. Het gevoel dat je even Gods ongrijpbaarheid kan aanraken. Dat kan je ook op andere plekken overkomen dan in de bergen, maar het beeld van een hoge berg past bij die grootsheid. Hoog op een berg is het alsof je eerder in contact bent met het hogere.

Dat intense gevoel van contact met de schepping of met God, zou je het liefste vast willen houden. Bijvoorbeeld door een foto te maken van die plek. Dat levert vast een mooi plaatje op, maar de ervaring zit er niet in. Die bijzondere ervaring is niet vast te houden. Het leven is niet alleen piekervaring. Je moet ook weer naar beneden, naar je dagelijkse beslommeringen. Deze plek en dat stralende gevoel moet je weer loslaten. De wandeling gaat verder, terug naar het dal, naar je verblijfplaats. En als je dan doorloopt, voel je je blaren weer, en je dorst. Je vraagt je af of je nog genoeg water hebt voor de rest van de wandeling, en hoe het met de achterblijvers thuis is, ik noem maar wat. Het gewone leven neemt weer beslag op je. Maar die bijzondere ervaring blijft je bij. Als herinnering, als inspiratie, als innerlijke kracht of als licht. Die inspiratie en die kracht neem je mee om je te helpen bij al je dagelijkse beslommeringen om je te helpen als je leven door een dal gaat.

Misschien is het zo'n ervaring die Matteus hier beschrijft. Petrus, Jacobus en Johannes volgen Jezus de berg op. Daar zien ze hun meester ineens in een ander licht. Alsof het gesprek dat ze eerder voerden over wie hij is, hier ineens voor hun ogen werkelijkheid wordt. Wat ze ervaren is een goddelijke luister die hun meester omstraalt. Jezus is de Messias, de Zoon van de Levende God, dat had Petrus eerder tegen hem gezegd. Als hij zich daar al een voorstelling van kan maken, dan is het waarschijnlijk zo: even licht en stralend als God zelf, even ongrijpbaar en majesteitelijk als zijn Hemelse Vader. Petrus en de anderen zien hem in gezelschap van twee anderen. Twee andere Bijbelse bergbeklimmers. De drie leerlingen kennen ongetwijfeld de Schriften. Ze weten over Mozes die op de berg Sinai bijna God ontmoette. God die hem geroepen had om de wet in

ontvangst te nemen. Die zich boven op de berg manifesteerde als een wolk en tenslotte als een lichtend vuur. Wie God op de berg ontmoet, komt daar ook Mozes tegen. En natuurlijk Elia, die God op de berg Horeb ontmoet had. Op het moment dat hij het zelf helemaal niet meer zag zitten. Hij voelde zich mislukt als profeet, het volk ging de verkeerde weg. Ondanks al zijn inspanningen. Elia wilde er de brui aan geven. Maar God roept hem de berg op. Het is een fascinerend verhaal, u kent het waarschijnlijk wel. Een grote wind en een aardbeving gaan God vooruit, maar Elia ervaart God uiteindelijk in de stilte.

Een Godsontmoeting is een onvergetelijke ervaring. Mozes ziet wolk en vuur, Elia ervaart indrukwekkende stilte. De leerlingen zien Jezus met deze twee profeten samen omstraald door een glanzend licht. Dit is waar het om gaat, moeten de leerlingen gedacht hebben. Dit moeten we vasthouden, hier zijn we in contact met de essentie. Wat het is kunnen ze niet omschrijven. Eerst maar vasthouden, misschien begrijpen ze het later wel. Maar een goddelijke ervaring laat zich niet vastpakken. Dat gevoel, boven op een berg, met al het goede verbonden te zijn, dat ebt weer weg, het leven wordt weer gewoon en het misschien wel moeizame bestaan moet weer verder gaan. Tenten maken heeft geen zin, net zo min als het zin heeft om een foto te maken van zo'n plek. Voordat de ervaring wegebt, wordt hij eerst nog intenser. Petrus en de anderen horen een stem uit de hemel, zoals ooit Mozes en Elia een stem hebben gehoord en zoals er een stem heeft geklonken bij Jezus' doop. "Dit is mijn geliefde Zoon, in hem vind ik vreugde. Luister naar hem!" In zekere zin krijgt Petrus gelijk. De Vader zelf bevestigt dat Jezus zijn Zoon is, zijn lichtende voorbeeld. Maar ook dat blijft ongrijpbaar. Deze Goddelijke ervaring wordt teveel. De leerlingen bedekken in ontzag hun gezicht. Als ze weer bij zinnen zijn, staat Jezus naast hen. Alles is weer gewoon. Met z'n vieren beginnen ze aan de afdaling. Wat ze hebben gezien is niet in woorden te vatten. Praat er maar liever niet over, zegt Jezus.

Drie leerlingen hebben samen met hun meester een bijzondere ervaring. Ze gaan de berg op en zien daar het licht. Maar Matteus beschrijft meer dan een bijzondere bergwandeling. Dit verhaal kan je als een scharnierpunt in het evangelie zijn. Hier begint de schrijver toe te spitsen waar het hem om begonnen is. Daar heeft hij al een aanzet toe gegeven met het voorafgaande gesprek. Wie is Jezus? wat is zijn betekenis? Wat is zijn weg of zijn doel? Op dat moment spreekt Jezus voor het eerst over zijn lijdensweg en daar besluit hij ook om op weg te gaan naar Jeruzalem. Je zou kunnen zeggen dat Matteus de Kruisweg hier laat beginnen. Het passieverhaal begint pas 10 hoofdstukken verder, maar hier wordt de eerste aanzet al gegeven. Het verhaal dat Matteus vertelt, werkt toe naar de passie. Naar wat wij zo goed kennen uit de Matteuspasion van Bach. En van Meder die velen van ons aan het instuderen zijn. Het verhaal over het lijden en sterven van Jezus. Maar waar het uiteindelijk om gaat, wil Matteus laten weten, de evangelist die het verhaal achteraf heeft opgeschreven, waar het uiteindelijk over gaat is de verheerlijking. Jezus die in het licht komt te staan van een goddelijke glans, Jezus die, net als bij zijn doop, door een hemelse stem wordt aangewezen. Koninklijk, profetisch en goddelijk tegelijk, in het gezelschap van Israëls twee grootste profeten. Dit is de plek die Jezus toekomt. Dit is de gedaante die hij na zijn dood aan zal nemen. Ongrijpbaar, onaanraakbaar, gezegend door een stralend licht. En inspirerend voor ieder die hem navolgt.

In de Oosters Orthodoxe kerk heeft dit verhaal een eigen feestdag. Transfiguratie heet het daar, gedaanteverandering. Op de berg maakt Jezus een metamorfose door. Heel even is

hij al de Opgestane, de verrezen Paasmens. De witte verschijning die later de vrouwen bij het graf zoveel ontzag inboezemt. Niet meer alleen Jezus, leermeester en geneesheer, maar Christus, Messias, overwinnaar van de dood, Zoon van God de Vader.

Voor Matteus is dat Jezus uiteindelijke doel. De voleinding van de weg die hij gegaan is. Die lichtende gedaante is hij hier op de berg al even. Maar zo rechtstreeks is het niet zijn weg. Als Jezus zomaar tot het licht verheven zou worden, dan zou hij een soort etherische engel zijn. Bewonderenswaardig misschien, maar verder nogal nietszeggend. Zijn betekenis ligt ook in de weg die hij hierna nog gaat. Want het leven bestaat niet alleen uit piekervaringen, maar voor velen ook, en soms alleen maar uit dalervaringen. Een bergwandeling bestaat niet alleen uit prachtige uitzichten, maar ook uit blaren, vermoeidheid, dorst en zorgen. Maar het zijn de uitzichten die je doen volhouden, ondanks de blaren, en het zijn de mooie ervaringen die je onthoudt. Die bergwandeling is natuurlijk maar een voorbeeld, want de dalen in een mensenleven zijn vaak heel wat zwaarder dan blaren. Er kunnen bedreigende ziektes op je pad komen of een dierbare kan onverwachts overlijden. Dat zijn diepe dalen, waar je met veel verdriet doorheen komt. En toch kunnen dat ook juist momenten zijn waarop je elkaar ziet, momenten waarop je verbondenheid ervaart met je familie of je vrienden, momenten die je achteraf niet had willen missen. De pieken en de dalen horen bij elkaar.

Jezus heeft bij wijze van spreken de zware bergwandeling gemaakt, de moeilijke tocht naar Jeruzalem, zonder het zichzelf makkelijk te maken. Hij is de hele weg gegaan, door het donker naar het licht, om zo, solidair met alle mensen die door diepe dalen moeten gaan, de weg vooruit te gaan in de richting van het licht. Dat licht, dat schijnt pas werkelijk tegen de achtergrond van het donker. Hier, in Matteus 17, is dat licht alvast eventjes te zien, maar de weg door het donker moet Jezus nog gaan, en hij gaat die ook. Om uiteindelijk te overwinnen in het licht en daarmee hoop te geven aan mensen in het donker. De weg die Jezus gaat, leidt door het dal heen naar het licht van Pasen.
Amen